

Edu kövérsége valóba ag-
gasztóvá vált. Edit néni
gyors, ijedt fejszámolást
végzett, és arra jutott,
hogy legkésőbb a hétvégi
rendes fürdésnél minden

ki fog derülni. Edunak a naptár szerint ezen a péntek délutánon ki kellett volna maradnia a körből és felöltözve várnia, hogy a többiek elkészüljenek. Ám Edit néni hiába fürkészte a húga arcát, Edu semmi jelét nem mutatta, hogy baja lenne, nyugodtan vetkőzött és állt bele a lavórba, ahogyan szokott. A néni ezúttal kicsit figyelmesebben súrolta és törölgette törülgette végig a nagy, lomha testet, mintha kívülről fölfedezhetne rajta valami jelet.

A szombatot és vasárnapot kétségbeesett találgatással töltötte, és el-tervezte, hogy hétfőn mindenképpen megkeres egy orvost a kórházban. Titokban abban reménykedett, hogy addig minden megoldódik. Most az egy-szer nem bánta volna, ha szerencsétlen Edu összemaszatolja a lepedőt, vagy felkelti őt éjszaka, hogy adjon neki tiszta egy hálóinget. De semmi ilyesmi nem történt: Edu hortyogva, kitakarózva aludt. Hiába bámulta a néni álmatlanul a homályban a nagy, párolgó testet, Edu csak akkor adhatott volna vá-
laszt, ha képes lett volna felfogni a kérdés értelmét. De hát hogy lehetett volna egyáltalán rákérdezni arra, amit Eduval kapcsolatban még soha senki sem hozott szóba, hiszen mindenki úgy tekintett rá, mint valami koravén, csúf kisgyerekre, vagy szelíd, de ostoba háziállatra. Most hirtelen bebizo-nyosodott, hogy Edu igenis nő. Felnőtt, termékeny asszony. Mintha a lelenc kislány családba érkezésével hirtelen megszűnt volna Edu addig soha meg nem kérdőjelezett gyerek-státusza és óhatatlanul szembe kellett volna nézni a kínos ténnyel, hogy vannak szexuális vágyai.

Edit néni egyedül Benkő főorvossal volt olyan viszonyban a kórházból, hogy segítséget kérhetett volna ehhez a szembenézéshez. Ez viszont újabb komoly kérdéseket vetett fel, arról ugyanis fogalma sem volt, Benkő doktort hogyan tudná elérni. Annak idején, amikor a hegyről a kórházba került dol-
gozni, Benkő főorvos osztályán kezdett, mint nővér. Ebből az időszakból szár-
maztak a leselejtezett kórházi ágyak is, amelyeken most a konyhában
szolgáltak az artisták fekhelyéül. Az aljukon ott volt a Szülészet, nőgyógyá-
szat felirat, amin a Lantos jót röhögött a cipekedésnél. A két ágyrajáró

AKVÁRIUM

regényrészletek

fiatalembernek fogalma se lehetett róla, hogy a fejrész megsárgult rácsába hány vajúdó kismama kapaszkodott, hogy az ágyvégre akasztva hányféle kórlap lógott az utóbbi tíz évben. Sári néni, akinek sose született saját gyereke, nem is szívesen gondolt vissza erre az egész időszakra. A legtöbb nő
30 vérrel ellentétben nem érdekelték az újszülöttek. Csak szájalmat ébresztettek benne azok a ráncos kis békák, ahogy öreges, ráncos kis fejüket forgatták a szoros pólyában. Akkor már jobban szót értett a nagyobbacsákkal, így került át a gyerekosztályra.

Benkő doktort még a hegyről, az intézetből ismerte. Havonta egyszer ő jött fel meghallgatni sztetoszkópjával a kicsiket, és ő állította ki az egészségügyi kartonját azoknak is, akiket nevelőszülők vittek el ideiglenesen vagy örökre.

Benkő doktor azonban még az ősszel eltűnt a kórházból, semmit sem lehetett tudni róla. Nem arról volt szó, hogy nem járt be többet, mert megszűnt volna a munkaviszonya: egyszerűen eltűnt. Azt suttogták, még a saját családja se tudott róla. Volt, aki szerint disszidált, mások szerint börtönbe zárták. Edit néni hirtelenjében nem is tudta, kiben bízhat meg annyira, hogy utána kérdezzen a doktornak. A gyerekosztályon senkiben, ebben biztos volt. Végül hétfő délután, mivel nem akart teljesen dolgavégezetlenül hazamenni, mégiscsak megkérdezte a fiatalabbik kis doktornőt, nem tud-e valamit a Benkő főorvos elvtársáról, mert olyan rég nem látta. A kis doktornő felhúzta vékonyra szedett, fekete szemöldökét, mint aki nagyon elcsodálkozik, mire a néni hozzátette, hogy csak azért kérdezi, mert ő tavaly azon az osztályon kezdett, és egy ideje valahogy nem látja a főorvos urat, vagyis elvtársat. A doktornő, aki a felettesei jelenlétében általában kissé ijedtnek tűnt, most némi éllel azt felelte, hogy nem tudja, úgy látszik, a főorvos *úr*, azaz *elvtárs* nem jár be a munkahelyére, de ez nem rá tartozik, és rendezgetni kezdte a papírjait.

Nem volt más hátra, mint fölmenni az Intézetbe, és tőlük elkérni Benkő doktor számát. Ott mindenki tudta az otthoni számot is, hiszen az orvos többször is jött ki sürgős esethez hozzájuk, főleg járványok alatt. Edit néni azonban csak a délutáni műszak után tudott kivillamosozni a Budai hegyekbe, és ezzel el is ment a keddi nap. Mire a telefonszámmal visszaért Pestre, későre járt, nyolc után nem illett telefonálni.

Már akkor ereszkedett a késő téli sötét, amikor a villamos végállomásról elindult a meredek úton hegyre. Odalent látszott a városa a hunyorgó fényekkel, a szürke ég alá feszálló füstjeivel, távoli utcáival. Olyan messzinek tűnt, mint az az alig másfél évvel ezelőtti élet, amelyben még nem szerepelt a kislány, az albérlők, és ami akkor ismétlődő hétköznapjaival szinte megváltoztathatatlanok tűnt. Most már nem cserélte volna vissza, de ha Edura gondolt és arra, hogy tulajdonképpen a változásokkal ő maga idézte elő a bajt, heves lelkifurdalást érzett.

Az intézetben dolgozók ráadásul rögtön szegény Eduról érdeklődtek, és csak másodjára kérdeztek rá a kis lelencre, csak akkor jutott eszükbe, hogy vajon a kis Vicácska hogy érzi magát. A néni azt felelte, mindenki jól van, csak a lányka elég vézna, és megnézték ugyan a kórházban, de ő azért megmutatná a Benkő doktornak is. Új nevelőtanárnő volt a kicsik szintjén, kérdezgetett mindenfélét, hogy milyen viszonyban voltak ők a Benkővel: jobb volt nem belebonyolódni a jövetel igazi okába.

31

A telefonszámot mindenesetre fölírták. Jött a következő kérdés, hogy honnan telefonáljon Benedek doktornak. Mert a kórházi vonalról nem volt tanácsos. A Hitközségi iroda mellett döntött, több heti témát szolgáltatva ezzel a szobában tartózkodó három asszonynak, akik csak annyit hallottak, hogy valakit sürgősen meg kellene vizsgálni, még hozzá a hasát. Magukban a kis lelencre tippeltek, hogy annak lehet valami baja, mert az Edunak sose volt, a néni meg nem nézette volna magát orvossal, csak ha meghal. Megvolt a véleménye mindről, és bár a kórházban nagy tisztelettel köszöntgetett nekik, és lám, ijedtében most is a Benkőt akarta előkeríteni, azért igazából úgy volt ezzel, mint a megrögzött ateisták. Végso kétségbeesésében néha eszébe jutott, hogy orvos is van a világon, de amint a dolgok jobbra fordultak, például ha most Edu menstruációja megjött volna, kicsit elszégyellte volna magát ezért a múlt gyöngeségért.

Új Forrás 2012/3 – Tóth Krisztina: Akvátium regényrészletek

Benkő doktorék légvonalban nem laktak messze, negyed óra sétával el lehetett jutni a Sziget utcáig. A Lehel tér túloldala, főleg az ottani utcák Duna felé eső szakasza azonban annyira más, úri világnak számított, hogy eszébe se jutott személyesen felkeresni őket.

Amikor a Sziget utcai négy szobás, társbérlet nélküli lakásban megcsörrent a telefon, mindenki összereszt. A család egy ideje nem csak a hívásoktól félt, hanem különös módon magától a készüléktől is. A fekete bakelittelefon a hallban állt egy empire kisasztalon. Ha itt megállva, vagy akár a szomszédos nappali sarkában beszélgettek, lehalkították a hangjukat vagy automatikusan behúzták az ajtót, mintha akik attól tartanak, hogy nemcsak a távbeszélgetéseiket hallgatják le, hanem maga a telefonjuk is egy nagy lehallgató készülékként működik. Ezért aztán kicsit visolyogtak tőle, mondandójukat a lehető legrövidebbre fogták és igyekeztek hamar visszatenni a kagylót.

Benkőné vette föl. Először megörült a néniinek, aztán rögtön utána eszébe jutott, hogy hiszen ez az asszony most is a kórházban dolgozik, és lehetséges, hogy rajta keresztül próbálnak megtudni valamit, úgyhogy a hangja megkeményedett. Elmondta, hogy a férje sajnos átmenetileg nem dolgozik, de tud adni egy másik nevet és telefonszámot, bizonyára az az elvtárs is megfelel majd, kiváló kolléga. Magyarázatot nem adott, és három

mondat után elköszönt. Edit nénit a kétségbeesés fojtogatta, miközben érezte a hátán, hogy a három, látszólag munkába mélyedt asszony végig a beszélgetésre fülelt.

Hogy elkerülje a kérdéseket, felkapta az ételhordót és épp csak
32 elköszönt. Ment a folyosó túlsó végére a konyhai ablakhoz. Évek óta nem sírt, de most olyan reménytelen keserűség fojtogatta, hogy alig bírta visszatartani a könnyeit. Sose hitte volna, hogy a bizonytalanságnak ebben a sötét örvényében képes lesz elmosolyodni, hogy még most, a katasztrófa előtti pillanatokban is meg tudja nevetetni pár szó, de ez történt.

A mogorva konyhásnő, aki – tudta, hiszen ő maga is konyhán dolgozott – pofátlanul lopta haza a megmaradt adagokat, egy kézzel írt kartontáblát függesztett az ajtóra. Valaki az ebédre várakozók közül kisatírozta a t-betűt, ezért az ebédlő ajtajára az volt kifüggesztve, hogy *Az ingyen kosz csak egy főre jár.*

A második telefont már a Lantos gondnoki irodájából intézte, meglehetősen szűkszavúan, mert a Lantos közben meresztgette a szemét és a falóróra mutogatott, hogy röviden, röviden, bármikor jöhetnek. Az orvos, akít a Benkőné ajánlott, nem a kórházból volt, egy másik klinikán dolgozott, Edit néninek és Edunak a következő hétre adott időpontot, amit a néni a gondnoki irodában még haladéknak érzett, hiszen egy hét alatt még mindig történhet valami, hazaérve, a kövér Edura tekintve azonban már ijesztő késlekedésnek, amiért mindnyájuknak fizetniük kell majd.

Lupus in fabula

A terhesség megszakításért az orvos háromszáz forintot szokott kérni, de miután megvizsgálta Edut, azt mondta a néninek, hogy legyen kétszáz, és nem muszáj rögtön kifizetni. Ez nagy megkönnyebbülés volt: azt jelentette, hogy a szovjet babát Vicácskának meg lehet venni akkor is, ha az Edut megoperálják.

A küretet a belvárosban, az orvos lakásán végezték, az ideiglenesen műtővé alakított hátsó szobában. Amikor leszálltak a Kossuth téren a Parlamentnél, a néninek eszébe jutott az első Budapesten töltött tél. A szülei elhozták a befagyott Dunához. Ő addig Miskolcon csak a Sajót látta, azt se jégtükörrel, úgyhogy mesebelien szépnek találta az egészet. A húga csecsemő volt akkor, nem is emlékezhetett erre. Most ott baktatott mellette, nem érdekelte a zajló jég, ahogy általában a zajló világ is elsodródott mellette.

A házmestertől tartani lehetett, ezért az orvos felesége a sarkon vára őket, mintha vendégek volnának. Nehéz volt ugyan elképzelni, hogy ehhez a jómódú családhoz jönnék vizitelni, de legalább elkerülték a kérdezősködést. Edu óvatosan lépkedett a bakancsában, fogalma sem volt a rá váró beavat-

kozásról. Edit néni azt mondta neki, hogy ki kell venni valamit a hasából, ami igaz is volt. Edu nem firtatta, hogy mit. Azt képzelte, még ez is a cigarettától van, annyit ijesztgették vele, mielőtt leszokott.

Kapott egy nyugtatót és valami érzéstelenítőt, de az orvos azt mondta, mélyaltatást itthon nem tud végezni, ezért fájdalmat valószínűleg érezni fog. Arra azonban senki nem számított, hogy a kábult Edu egyszer csak lekászálódik az ágyról a belső szobában, és meztelen alsótesttel elindul kifelé, amíg az orvos a lepedő mögött bemosakszik. A nővér az előszobában érte utol, és Edit néni erős kísértést érzett, hogy ezt jelnek tekintse. Ha Edunak volt ereje kijönni, akkor Edu fél, az Úristen pedig valamiért azt akarja, hogy az a gyerek bent maradjon ennek a szerencsétlennek a méhében. Ha az asszisztensnő nem vezeti vissza határozottan a lányt, a néni bizonyosan megfutamodik és engedi, hogy kicsússzon a kezéből az irányítás. Így csak kuporgott tovább a kényelmetlen széken és bámult a lakás mélye felé, mintha a kiszűrődő hangokból próbálná kikövetkeztetni, mi zajlik bent. Edut két órán át hagyták pihenni, aztán kora délután az orvos azt mondta, most már viheti haza, csak feküdjön egy pár órát.

Visszafelé is villamosoztak, de szerencsére volt ülőhely. A kaulauzó olyan szúrósan nézett rájuk, mintha tudta volna, honnan jönnek. A hideg fényben Edu halálosan sápadtnak és meglepően öregnek is tűnt, mintha minden vér és élet távozott volna a testéből. Otthon a néni lefektette, aztán csinált neki pürét. Maga sem gondolta végig, hogy miért épp krumplipürét főzött, de a döntésben benne volt az is, hogy diétás koszt legyen, hiszen Jóska bácsinak azt kell majd mondani este, hogy szegény Edu a hasát fájlalja. Jóska bácsi nem kérdezett meg, hogy mitől fáj az Edu hasa: egész este azzal volt elfoglalva, hogy az artistákat lesse, mert tartoztak a bérrel. Későn feküdtek, Edu már ájultan aludt lába között a vastag, pelenka nagyságú kötéssel.

Másnap Jóska bácsi korán elment, a néni is sietett a kórházba, mert egyrészt össze kellett készítenie a kislány holmiját a hazajövetelhez, másrészt elvégezni Edu munkáját, akinek betegségét nem akarta bejelenteni, ha nem kérdeznek direkt rá. Egy nap gyengélkedés belefért, Edunak csak másnap este kezdődött volna a következő éjjeli műszak.

Reggel későn ébredt, akkor is csak arra, hogy átnedvesedett alatta a lepedő. Kikászálódott az ágyból, hogy lehúzza és kicserélje az ágyneműt. Meglepődve vette észre a padlóra csöpögött alvadt vért. Ijedten hajolt le megnézni és egyenesedett rögtön fel az egész alhasát átjáró fájdalomtól. Edit nénit szólongatta, de senki nem volt otthon. Ezt rögtön kitalálhatta volna az asztalra kikészített tejeskávéból és kifliből. Mélyebben a lába közé szorította az átvérzett rongyot, és felvette a pongyolát. Óvatosan kikémlelt

az ajtó üvegén, hogy nincsenek-e otthon az artisták, aztán áttotyogott a konyhába, hogy a falikútba dobja a véres lepedőt. Közben mindenütt pötytyőket hagyott maga után, úgyhogy jobb híján a konyharuhát tette be a lába közé, és az elázott rongyot a lepedő mellé dobta.

34 Görnyedezve rájuk engedte a vizet, mert a kórházban megtanulta, hogy ha a vér beleszi magát a vászonba, utána nagyon nehéz kiszedni.

Éppen sikerült magára ügyeskednie a pongyolát, amikor újabb adag vér buggyant ki belőle és végigfolyt a lábszárán. Ugyanabban a pillanatban valaki zörgetni kezdett a bejárati ajtón. Edu kétségbeesetten nézett körbe, és a papucsával megpróbálta elsikálni a kövön a vérfoltokat. Megrémült, hogy esetleg az artisták jöttek meg. Az a valaki megint zörgetett, átment a gangon szobaablakhoz, és ott kukucskált befelé. Edu a körvonalaiából látta, hogy egy nő. Többet nem tudott kivenni, de arra gondolt, hogy ha nem is a néni, segítséget azért lehet kérni tőle, mégse olyan, mintha a bérlők valamelyike vagy a bácsi jönne haza. Tudta, hogy a havibajról férfiak előtt nem illik beszélni, de azt nem fogta fel, hogy ami most vele történik, az nem a szokásos vérzés.

A nő megint zörgetett, most már hangosabban, és Edit nénit szólongatta. Edu, óvatosan csoszogva, hogy a rongy ki ne essen a lába közül, az ajtóhoz araszolt, és azon keresztül mondta, hogy senki nincs itthon. A hang azt válaszolta, hogy azért szeretne beadni valamit.

Edu résnyire kinyitotta az ajtót és át akarta venni azt a valamit, de meglepve látta, hogy az egy nagy, ládaszerű csomag. A nő Marika volt, a Lantosné lánya. Óvatosan beljebb nyomta az ajtót, és megpillantotta a vérző Edut. Hamar besurrant, letette a földre a nagy dobozt, és riadtan meresztette a szemét az összepötytyözött konyhakőre.

Marikának, a Lantosék lányának volt valami titokzatos betegsége, amitől az arcán bizonyos időnként egy álarc-szerű rajzolat jelent meg, a bőrét pedig vörhenyes, domború kiütések borították el. Lantosné ugyan azt mondta ilyenkor, hogy ez sima csalánkiütés, de Edit néni régóta sejtette, hogy ez valami komolyabb baj. Annakidején Miskolcon lakott a közelükben egy ilyen lány, bőrfarkasnak nevezték a baját, és senki se akarta elvenni, mert attól féltek, szőrös gyerekeket szül majd. Akkoriban Edu még a világon se volt, Edit néni anyja pedig azt mondta a lányra, hogy szerinte az ilyennek még gyereke se lehet. Nem lett igaza, később a bőrfarkasos nő három egészséges kisfiút szült egy péknek, de a háborúban mind az ötüket megölték.

Marika arcán most is ott volt a két szétterülő, szabályos folt, ami csak felerősítette a döbbséget, lárvaszerű arckifejezést. Edu azt mondta, fáj a hasa, és a falikútra mutatott, mint aki azt bizonygatja, hogy volt egy kis

baleset, de már el is kezdte rendbe hozni a konyhát. Aztán lenézett, észre- vette, hogy mind a két lábán sűrű pataokban folyik alá a vér, és ijesztő torokhangon sírni kezdett.

Marika leültette, és megkereste a szobai szekrényben a vattát, aztán nekilátott takarítani. Azt mondta, a lepedőt meg a hálót is ki kell főzni. Egy hatalmas lábas a tűzhelyen állt. Edit néni előző este abban főzte ki a krumplit, és a vizet félretette, hogy ágyneműt keményítsen benne. Marika ki akarta önteni a megkocsonyásodott lét, mire Edu újra bömbölni kezdett, hogy azt nem szabad, és hogy abba a lábasba ruhát se szabad beletenni, mert abból nagyon nagy baj lesz. Olyan artikulátlan hangon óbégatott, hogy Marika végül elvesztette a türelmét, és visszadobálta a véres vásznakat a falikútba. Csak a konyhakövet törölte, aztán segítette Edunak felöltözni.

Amikor elment, Edu behozta a vécéből a nagy bádofgazekat, beledobálta a ruhákat, és mindent becipelt a belső szobába, nehogy az artisták meglássák, mi zajlott itt.

A néni délután mindent rendbe hozott és bekísérte Edut a kórházba az éjjeli műszakra. Rezzentelen arccal felelgetett mindenkinek, aki rákérdezett, mi a baja volt tegnap a húgának. Kis hasmenés, már vége is.

Fél év múlva a tárgyaláson is végig fegyelmezetten válaszolt, és amikor a doktorral szembesítették, azt vallotta, hogy a magzat már halott volt, az orvos pedig nem fogadott el egy fillért sem. Fogalma sem volt, ki lehetett a feljelentő. Leginkább a Lantosra gyanakodott, emlékezett ugyanis arra a második telefonhívásra, amit a Feri munkahelyi telefonjáról bonyolított. De fölmerültek lehetőségként a hitközségi irodán dolgozó asszonyok is, sőt, a kórházból a nővérek. Rengeteg arc felmerült a képzeletében, és mérlegelte ezeknek az arcoknak minden rezdülését. Újra és újra felvonultatta magában őket, de a Lantos Marika maszkos, gyulladt arca soha nem volt közöttük.

